

Målbeskrivelse for den fælles Grunduddannelse

Intern Medicinske Specialer

Sundhedsstyrelsen
Dansk Selskab for Intern Medicin
Juli 2013

Målbeskrivelse for speciallægeuddannelsen i intern medicinske specialer

Redaktion

Sundhedsstyrelsen
Axel Heides Gade 1
2300 København S

Emneord: Målbeskrivelse, speciallægeuddannelsen, speciale, intern medicinske specialer

Kategori: Vejledning

Sprog: Dansk

URL: <http://www.sst.dk>

Versionsdato: Juli 2013

Format: pdf

Udgivet af: Sundhedsstyrelsen

Forord

I henhold til § 2 i bekendtgørelse nr. 1257 af 25. oktober 2007 om uddannelse af speciallæger godkender Sundhedsstyrelsen målbeskrivelser for de lægelige specialer. Målbeskrivelserne angiver de teoretiske og praktisk-kliniske kompetencer, som kræves for at opnå tilladelse til at betegne sig som speciallæge i det enkelte speciale.

Målbeskrivelserne for de lægelige specialer udarbejdes i tæt samarbejde med de videnskabelige selskaber.

Målbeskrivelsen for den fælles grunduddannelse i de Intern medicinske specialer er udarbejdet i samarbejde med Dansk Selskab for Intern Medicin.

Uddannelse og Autorisation
Sundhedsstyrelsen

Juli 2013

Indholdsfortegnelse

Forord.....	3
Indholdsfortegnelse.....	4
1 Indledning.....	5
2 Den generelle del.....	5
3 Den specialespecifikke del.....	5
Beskrivelse af uddannelsens overordnede forløb.....	5
Hoveduddannelsen.....	6
3.1.1 Kompetencer.....	6
3.1.2 Læringsstrategier og metoder til kompetencevurdering.....	6
3.1.3 Obligatoriske specialespecifikke kurser (fælles intern medicinske).....	11
3.1.4 Obligatorisk forskningstræning.....	15
4 Dokumentationsdel.....	16
4.1.1 Attestation for godkendte ansættelser.....	17
Logbog for hoveduddannelsen.....	18
4.1.2 Obligatoriske kompetencer.....	18
4.1.3 Obligatoriske kurser i hoveduddannelsen.....	19

1 Indledning

I henhold til § 2 i Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse nr. 1257 af 25. oktober 2007 (med senere tilføjelser) om uddannelse af speciallæger godkender Sundhedsstyrelsen målbeskrivelserne for de lægelige specialer.

Målbeskrivelserne præciserer de minimumskompetencer, der skal opnås og godkendes i løbet af lægens uddannelse til speciallæge.

De videnskabelige selskaber har en naturlig faglig interesse i at sikre, at kompetencerne i målbeskrivelserne er relevante og opdaterede, dels i forhold til den faglige udvikling i specialerne og dels baseret på den erfaring, der opnås under anvendelsen af målbeskrivelser og uddannelsesprogrammer i uddannelsesforløbene.

Der udarbejdes adskilte målbeskrivelser for specialespecifikke introduktionsforløb og hoveduddannelsesforløb.

1.1 Overgang til ny målbeskrivelse

Denne målbeskrivelse og den dertil hørende dokumentationsdel og hjælpeskemaer er gældende for hoveduddannelsesforløb i de 9 intern medicinske specialer, opslåede efter offentliggørelsen på Sundhedsstyrelsens hjemmeside. Allerede påslåede forløb og igangværende forløb på denne dato kan afslutte forløbet i henhold til målbeskrivelsen fra 2007, men kan efter aftale vælge at overgå til denne målbeskrivelse og dokumentationsdel.

2 Den generelle del

Der knytter sig en række lovmæssige regler og begreber til speciallægeuddannelsen som er ens for alle målbeskrivelser, på tværs af specialer og for introduktions- og hoveduddannelserne.

På [Sundhedsstyrelsens hjemmeside](#) er den danske speciallægeuddannelse nærmere beskrevet, herunder lovgrundlag, organisation, opbygning, aktører, terminologi med mere.

3 Den specialespecifikke del

Beskrivelse af uddannelsens overordnede forløb

Minimum 1 år af hoveduddannelsen i de intern medicinske specialer bør jævnfør rapporten Speciallægeuddannelsen – status og perspektivering, 2012 foregå ved en afdeling uden for eget speciale.

(http://www.sst.dk/publ/Publ2012/EFUA/Laeger/Speciaegeudd_statuspersp.pdf).

Det er dog vigtigt at fastholde, at de fælles intern medicinske kompetencer også læres, trænes og vedligeholdes under uddannelse i eget speciale.

Hoveduddannelsen

3.1.1 Kompetencer

De enkelte kompetencer, som skal opnås af alle læger i hoveduddannelse i et af de 9 intern medicinske specialer, er beskrevet i nedenstående skema. For at markere, at der her er tale om de fælles intern medicinske kompetencer, betegnes numrene med præfixet FIM. De medicinske ekspert kompetencer, som tilegnes i fællesdelen af hoveduddannelsen har samme betegnelser, som de, der erhverves i introduktionsuddannelsen. Det skal dog understreges, at kompetencerne i hoveduddannelsen erhverves på et højere niveau. Dette sikres gennem evalueringsprocessen bl.a. ved brug af de generiske kompetencekort. Kompetenceliste indeholder dels de medicinske ekspertkompetencer i form af symptomkomplekser (brystsmerter, feber osv.) og dels de organisatoriske kompetencer som afspejler sig i vagtfunktion, ambulatoriefunktion og stuegangsfunktion. Det er primært i introduktionsuddannelsen, at den organisatoriske kompetence i relation til vagtfunktion erhverves, mens det primært er i hoveduddannelsen at kompetencer i relation til ambulatoriefunktion erhverves. Derfor er den organisatoriske kompetenceerhvervelse i relation til vagtfunktion placeret i introduktionsuddannelsen og den organisatoriske kompetenceerhvervelse i relation til ambulatoriefunktion placeret i hoveduddannelsen. De medicinske ekspertkompetencer erhverves i alle funktioner (vagt, ambulatorium og stuegang) gennem hele uddannelsen. Skemaet nedenfor indeholder forslag til læringsmetoder, som afdelingen og den uddannelsessøgende læge kan vælge mellem. Derimod er den/de anførte metode(r) til kompetencevurdering obligatoriske.

3.1.2 Læringsstrategier og metoder til kompetencevurdering

Kompetencekort, kompetencevurderinger og vejledninger ligger på DSIMs hjemmeside: <http://www.dsim.dk/>

Liste med specialets obligatoriske kompetencer

Denne liste angiver de kompetencer speciallægen som minimum skal besidde, med konkretisering af kompetencen, de anbefalede læringsstrategier og de(n) valgte obligatoriske metoder til kompetencevurdering.

Kompetencer (Fællesdel af Hoveduddannelse)			Læringsstrategi(er), anbefaling	Kompetencevurderingsmetode(r) obligatorisk(e)
Nr.	Kompetence	Konkretisering af kompetence (inklusive lægeroller)		
FIM1	Varetage diagnostik, behandling, profylakse af de almindelige medicinske sygdomsmanifestationer, herunder kunne afgøre om patienten skal henvises til andet speciale.	Medicinske ekspert <ol style="list-style-type: none"> 1. Brystsmerter, 2. Åndenød 3. Bevægeapparatets smerter 4. Feber 5. Vægttab 6. Fald & Svimmelhed 7. Ødemer 8. Mavesmerter og afføringsforstyrrelser, 9. Den terminale patient 10. Bevidsthedspåvirkning og/eller fokale neurologiske udfald 11. Væske og elektrolytforstyrrelser 12. Det abnorme blodbillede 13. Forgiftningspatienten 	<ul style="list-style-type: none"> • Selvstudier og klinisk erfaring • Konferencefremlæggelse og diskussion • Iagttagelse af andres arbejde (herunder epikrise-skrivning) • Undervise • Udarbejde instrukser • Udarbejde undervisningsmateriale • Deltagelse i teoretiske kurser 	Case-baserede diskussioner, Opnåelse af kompetencen vurderes ved hjælp af generisk kompetencekort FIM1 til brug for Hoveduddannelse , LINK .

		14. Den shockerede patient		
FIM-2	Varetage god kommunikation	<p>Kommunikator</p> <p>Indhente information fra patienter og pårørende eksempelvis stille relevante spørgsmål, lytte og forstå og give plads til samtalepartneren</p> <p>Videregive og indhente information ved tværfaglige møder, ved stuegang og konferencer og i journalnotater og epikriser, eksempelvis både mundtligt og skriftligt kunne fremstille en problemstilling kortfattet og struktureret, samt formulere en konklusion.</p>	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback	360-graders evaluering
FIM-3	Samarbejde med andre personalegrupper, patienter og pårørende	<p>Samarbejder</p> <p>Samarbejde med andre faggrupper, eksempelvis at planlægge sit eget arbejde under hensyntagen til andre personalegrupper og pårørende, vejlede og supervisere ved behov, overholde aftaler.</p> <p>Samarbejde indenfor egen faggruppe, eksempelvis være opmærksom på fælles arbejdsforpligtigelser, vejlede og supervisere ved behov, gøre fornuftigt brug af andres viden og erfaring.</p>	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback SOL kurser	360-graders evaluering
FIM-4	Agere professionelt	<p>Professionel</p> <p>Forholde sig etisk til en problemstilling, eksempelvis omtale patienter, kolleger og samarbejdspartnere respektfuldt, og overveje det etiske i en mulig behandling.</p> <p>Forholde sig til egne evner og begrænsninger, eksempelvis søge hjælp ved behov, kende egne læringsbehov, planlægge egen uddannelse, følge med i specialets udvikling, vedligeholde videnskabelig viden, forholde sig til egne</p>	Identificere gode rollemodeller Opsøge feedback	360-graders evaluering

		karrieremuligheder.		
FIM-5	Lede og organisere	<p>Leder- og administrator</p> <p>Administrere sin egen tid, eksempelvis blive færdig til tiden med stuegang/ambulatorie/vagtarbejde, samtaler, med andre opgaver og bevare overblikket over opgaverne også i pressede situationer.</p> <p>Lede og fordele arbejdsopgaver, eksempelvis lede et vagthold, fordele opgaver i forbindelse med stuegang herunder vide, hvilke opgaver lægen bør bede andre varetage.</p>	<p>Identificere gode rollemodeller</p> <p>Opsøge feedback</p> <p>SOL kurser</p>	360-graders evaluering
FIM-6	Gennemføre stuegang	<p>Leder og administrator, samarbejder, kommunikator, medicinsk ekspert</p> <p>Påtage sig lederrollen, demonstrere samarbejdsevne i relation til plejepersonale, patienter og pårørende og udvise den nødvendige medicinske ekspertkompetence jf. mål nr. 1</p>	<p>Identificere gode rollemodeller</p> <p>Opsøge feedback</p> <p>Refleksion over gode og dårlige stuegange</p> <p>Overvejelser over egen faglig og personlig udvikling siden intro niveau</p>	Direkte observation af stuegang, kompetencekort FIM6, LINK
FIM-7	Varetage ambulatoriefunktion	<p>Leder og administrator, samarbejder, kommunikator, medicinsk ekspert</p> <p>Påtage sig lederrollen, demonstrere samarbejdsevne i relation til plejepersonale, patienter og pårørende og udvise den nødvendige medicinske ekspertkompetence jf. mål nr. 1</p>	<p>Opsøge feedback</p> <p>Identificere gode rollemodeller</p>	360 graders evaluering Casebaseret diskussion
FIM-8	Sikre den gode udskrivelse	<p>Leder og administrator, samarbejder, kommunikator, Medicinsk ekspert</p> <p>I samarbejde med det tværfaglige team sikre adækvat plan (plejeforanstaltninger, genoptræning, udredning) for patient, der udskrives. Formidle planen, således at det er klart for</p>	<p>Læsning af journaler, refleksion over patientforløb i forbindelse med epikrise skrivning, træne epikrise-skrivning</p> <p>Overvejelser over egen faglig og personlig udvikling siden intro niveau</p>	Audit af egne udskrivelsesnotater/epikriser Hjælpekema: auditskema, FIM8, LINK

		patient, hjemmepleje, praktiserende læge og evt. ambulatorielæge, hvad formål og plan for det ambulante forløb er.		
FIM-9	Udviser vilje og evne til kontinuerligt at opsøge ny viden, vurdere og udvikle egen ekspertise samt bidrage til udvikling af andre og faget generelt.	<p>Akademiker, Professionel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Med rutine kunne anvende databaser, fx Pubmed, videnskabeligt bibliotek eller andre tilgange til en evidensbaseret litteratursøgning • Formidle et videnskabeligt budskab til kolleger og andet personale ved hjælp af forskellige hjælpemidler som overhead, grafiske IT-programmer og lign. • Angive struktur i en præsentation <p>I vagtfunktion, på stuegang eller i ambulatoriet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificere faglige problemstillinger som kræver personlige studier (lærebøger, litteratursøgning, guidelines mv.) • Identificere faglige problemstillinger som kræver kvalitetssikring, herunder gældende retningslinjer og videnskabelig evidens • Problematisere, kondensere og fremlægge en sygehistorie 	Afdelingsundervisning Udarbejde EBM-opgave og fremlægge resultaterne heraf Refleksion over og diskussion af arbejdsfunktioner sammen med daglig klinisk vejleder	Bedømmelse af opgave og præsentation. Kompetencekort FIM9 til brug for vurderingen findes på LINK Kompetencekort til brug ved stuegang FIM6, LINK

3.1.3 Obligatoriske specialespecifikke kurser (fælles intern medicinske)

	Akut medicin
Mål	At styrke kursistens viden om udredning, behandling og differentialdiagnostiske overvejelser ved modtagelse af den hyperakutte medicinske patient herunder <ul style="list-style-type: none"> • Den chokerede patient • Feber • Dyspnoe • Den bevidstløse / bevidsthedspåvirkede patient • Den forgiftede patient • Brystsmerter
Varighed	1 dag (7 timer)
Form	Eksternat.
Placering	Kurset ligger som nr.1 i kursusrækken DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	De 8 selskabers kursusdage (Geriatrici står for kurset Den ældre patient og er derfor ikke med her)
Mål	Inden for hvert speciale skal kursisten kende vigtige akutte tilstande samt andre tilstande, som skal kunne håndteres af alle speciallæger i intern medicin.
Varighed	4 dage (28 timer) fordelt på Endokrinologi, Kardiologi, Infektionsmedicin, Nefrologi, Reumatologi, Lungemedicin, Gastroenterologi, Hæmatologi
Form	Eksternat.
Placering	Kurset ligger som nr.2 i kursusrækken DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Rationel farmakoterapi
Mål	Kursisten opnår viden om farmakologiske aspekter i den kliniske hverdag: <ul style="list-style-type: none"> • Klinisk farmakologi, herunder farmakodynamik og kinetik i særlige kliniske situationer (nyre- og leversvigt, ældre patienter) • Polyfarmaci herunder interaktioner og compliance, Prioritering af medicin, når der gives mange præparater (set i relation til f.eks. pris, compliance, profylaktisk behandling) • Tilskudsregler herunder enkelt-, kroniker- og terminaltilskud • Farmakoøkologi herunder brug af antibiotika • Brug af rekommandationslister
Varighed	2 dage (14 timer)
Form	Kurset indeholder teoretiske oplæg, gruppearbejde med cases samt fremlæggelse og diskussion af relevante emner.
Placering	Kurset er nr. 3 i kursusrækken DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Neurologi for intern medicinere
Mål	At give kursisten viden om <ul style="list-style-type: none"> • akut neurologisk undersøgelse og vurdering • hovedpine • svimmelhed • epilepsi og andre krampetilstande, • polyneuropati og polyradiculitis • Ekstrapyrimidiale bivirkninger • Apopleksi
Varighed	1 dag (7 timer)
Form	Eksternat. Teoretiske oplæg og patientcases
Placering	Kurset ligger som nr. 4 i kursusrækken. DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Psykiatri for intern medicinere
Mål	<p>Mål</p> <p>Viden om psykiatriske tilstande</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psykiatriloven (rød og gul tvang, dobbeltindlæggelser) • akutte psykoser, • Delirium (akut og protraheret) • depression (herunder screening og viden om behandlingstilbud og komplikationer til medikamentel behandling) • selvmords adfærd (alarmsignaler og screening for selvmordsadfærd)
Varighed	Varighed 1 dag (7 timer)
Form	Form Eksternat. Teoretiske oplæg og patientcases
Placering	Kurset ligger som nr. 5 i kursusrækken. DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Rationel klinisk beslutningsteori
Mål	<p>Mål</p> <p>At give kursisten viden om</p> <ul style="list-style-type: none"> • det almene sygdomsbegreb • kausalitet • vurdering af værdien af diagnostiske metoder og terapeutisk effekt, • måleskalaer, pålidelighed og relevans af data og rapporteringen heraf • diagnostisk strategi, • NNT samt teori og anvendelse af principper for evidensbaseret medicin (EBM),
Varighed	Varighed 1 dag 7 timer)
Form	Form Eksternat.
Placering	Indplacering i uddannelsesforløbet: Kurset ligger som nr. 6 i kursusrækken DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Onkologi for intern medicinere
Mål	At kursisten opnår viden om <ul style="list-style-type: none"> • differentialdiagnostiske overvejelser ved klinisk mistanke om malign sygdom • udredning ved påvist tumor, initial behandling og visitation (pakkeforløb) • Udredning ved ukendt primærtumor • Komplikationer til onkologisk behandling (kemoterapi, strålebehandling) • Akut onkologi (f.eks. ved tværsnitssyndrom)
Varighed	1 dag (7 timer)
Form	Form Eksternat.
Placering	Kurset ligger som nr. 7 i kursusrækken DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Den terminale patient, palliativ behandling
Mål	Mål: Viden om/ forståelse for <ul style="list-style-type: none"> • Stillingtagen til behandlingsniveau herunder lovgivning på feltet • Lægge behandlingsplan (forudseenhed) • Medicinsanering • Smertebehandling • Ernæring og væsketerapi • Angst, delirium • Brug af hospice og palliativ team • Tværsektoriel arbejdsdeling
Varighed	Varighed 1 dag (7 timer)
Form	Form: Eksternat
Placering	Indplacering i uddannelsesforløbet: Kurset ligger som nr. 8 i kursusrækken
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

	Den ældre patient
Mål	Mål Viden om De særlige forhold, der gør sig gældende vedrørende manifestationer af almindelige sygdomme (atypisk sygdoms-præsentation) hos den ældre patient, herunder symptomatologien ved akutte tilstande Fald (inkl. synkope), svimmelhed Funktionstab, herunder genoptræningsplaner. Demens herunder differentialdiagnoser og lovgivning (vægemål, kørekort mm) Medicinering af den ældre, herunder profylaktisk behandling Ernæring og væskebehandling Visitation til specialafdeling
Varighed	2 dage (14 timer)
Form	Eksternat. Undervisningen er vekslende mellem korte oplæg, patient cases og gruppearbejde.
Placering	Kurset ligger som Nr. 9 i kursusrækken DSIM er ansvarlig for kursusafholdelse og tildeler kursisten en kursusplads.
Krav til godkendelse	Aktiv deltagelse

3.1.4 Obligatorisk forskningstræning

Forskningstræning er placeret i et af de 9 intern medicinske specialer og beskrives derfor ikke i den fælles intern medicinske del af målbeskrivelsen. Oplysninger om forskningstræning findes på de enkelte specialers hjemmesider.

4 Dokumentationsdel

Denne del indeholder den dokumentation, der skal foreligge for at lægen i introduktionsstilling kan få denne godkendt, og for at lægen i hoveduddannelse kan opnå speciallægeanerkendelse.

Dokumentationen består af:

1. Godkendelse af obligatoriske kompetencer og kurser
2. Attestation for tidsmæssigt gennemført uddannelseselement i den lægelige videreuddannelse samt for forskningstræningsmodulet

Del 1 udarbejdes af Sundhedsstyrelsen efter indstilling fra specialeselskabet.

Del 2 udarbejdes af Sundhedsstyrelsen.

4.1.1 Attestation for godkendte ansættelser

Skemaet: Attestation for tidsmæssigt gennemført uddannelseselement i den lægelige videreuddannelse findes på [Sundhedsstyrelsen hjemmeside](#). Skemaet underskrives af den uddannelsesansvarlige overlæge.

Logbog for hoveduddannelsen

4.1.2 Obligatoriske kompetencer

nr	Kompetence (tekst)	Dato for godkendelse	Godkendelse ved underskrift og stempel/læseligt navn på underskriver
FIM-1	Varetage diagnostik, behandling, profylakse af de almindelige medicinske sygdomsmanifestationer, herunder kunne afgøre om patienten skal henvises til andet speciale.		
FIM-2	Varetage god kommunikation		
FIM-3	Samarbejde med andre personalegrupper, patienter og pårørende		
FIM-4	Agere professionelt		
FIM-5	Lede og organisere		
FIM-6	Gennemføre stuegang		
FIM-7	Varetage ambulatoriefunktion		
FIM-8	Sikre den gode udskrivelse		
FIM-9	Udviser vilje og evne til kontinuerligt at opsøge ny viden, vurdere og udvikle egen ekspertise samt bidrage til udvikling af andre og faget generelt.		

Navn: _____ CPR: _____

4.1.3 Obligatoriske kurser i hoveduddannelsen

Generelle kurser

Kurstitel	Kursusperiode	Dato for godkendelse	Godkendelse ved underskrift og stempel/læseligt navn på underskriver
Kursus i sundhedsvæsenets organisation og ledelse 1			
Kursus i sundhedsvæsenets organisation og ledelse 2			
Kursus i sundhedsvæsenets organisation og ledelse 3			

Navn: _____ CPR: _____

Fælles intern medicinske kurser

Kurstitel	Kursusperiode	Dato for godkendelse	Godkendelse ved underskrift og stempel/læseligt navn på underskriver
Akut medicin 1 dag			
Rationel farmakoterapi 2 dage			
Neurologi for intern medicinere 1 dag			
Psykiatri for intern medicinere 1 dag			
Rationel klinisk beslutningsteori 1 dag			
Onkologi for intern medicinere 1 dag			
Den terminale patient, palliativ behandling 1 dag			
Den ældre patient (2 dage)			

Navn: _____ CPR: _____

Kurstitel	Kursus- periode	Dato for godkendelse	Godkendelse ved underskrift og stempel/læseligt navn på underskriver
Gastroenterologi 1/2 dag			
Kardiologi 1/2 dag			
Lungemedicin 1/2 dag			
Infektionsmedicin 1/2 dag			
Hæmatologi 1/2 dag			
Reumatologi 1/2 dag			
Endokrinologi 1/2 dag			
Nefrologi 1/2 dag			